

INTERNREVISJONENS ÅRSRAPPORT FOR 2008

1) Innledning

a) Internrevisjonens plass i organisasjonen

Internrevisjonen er underlagt styret i Helse Nord RHF. Styret har oppnevnt en revisjonskomité med formål å styrke styrets fokus på kontroll og tilsyn, blant annet ved å se til at Helse Nord har en uavhengig og effektiv intern revisjon.

Internrevisjonen er administrativt underlagt administrerende direktør i Helse Nord RHF, men er faglig uavhengig av administrerende direktør og alle som kan revideres av internrevisjonen.

I pkt 7 b nedenfor orienteres det om styrevedtak høsten 2008 vedrørende organiseringen av internrevisjonen i forhold til styre, revisjonskomité og administrasjon.

b) Formål med internrevisjonens arbeid

Formålet med internrevisjonens arbeid fremgår av pkt 1.1 i internrevisjonens instruks: *Internrevisjonen skal på vegne av styret i Helse Nord RHF overvåke internkontrollen i det regionale helseforetaket og i foretaksgruppen. Internrevisjonen skal, uavhengig av administrasjonen, foreta systematiske risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av helseforetakenes internkontroll for å vurdere om den virker hensiktsmessig og betryggende.*

Oppgaven utdypes i instruksens pkt 3.1:

Internrevisjonen skal føre tilsyn med at det i det regionale helseforetaket og helseforetaksgruppen er etablert en hensiktsmessig og betryggende intern kontroll som bidrar til målrettet og effektiv drift, overholdelse av gjeldende lover, regler og etiske normer samt pålitelig regnskapsrapportering, og at den interne kontrollen fungerer som forutsatt.

Internrevisjonen har også en rådgiverfunksjon, beskrevet i instruksens pkt 3.3:

Internrevisjonen skal innenfor sitt kompetanseområde gi uavhengige og objektive uttalelser og råd for å bidra til forbedringer og øke verdiskapingen i helseforetaksgruppen.

2) Personalressurser

Internrevisjonen har i hele 2008 bestått av to personer, Tor Solbjørg (leder) og Lill Jensen (internrevisor/medarbeider).

Internrevisjonen og revisjonskomiteen kan engasjere eksternt bistand. I 2008 er det benyttet slik bistand i to revisjonsprosjekter:

- KPMG AS har bistått i et revisjonsprosjekt om intern kontroll knyttet til byggeprosjekter og bygningsmessig vedlikehold i foretaksgruppen.
- Deloitte AS bistår internrevisjonen i et prosjekt om foretaksgruppens etterlevelse av regelverket om offentlige anskaffelser.

3) Internrevisjonens arbeid

Internrevisjonens tre hovedoppgaver er hhv. revisjon i foretaksgruppen, rådgivning i foretaksgruppen og sekretærfunksjon for revisjonskomiteen. Arbeidet i 2008 kan oppsummeres slik:

a) Revisjon:

Følgende prosjekter som var påbegynt i 2007 er fullført i løpet av 2008:

<u>Prosjekt:</u>	<u>Reviderte enheter:</u>	<u>Delrapport nr:</u>	<u>Oppsummeringsrapport:</u>	<u>Styrebeh. i Helse Nord RHF:</u>
I. Organisering av legetjenesten ved kirurgisk virksomhet ved to lokalsykehus	Kirkenes (Helse Finnmark HF)	(2007)	07/08 April 08	Sak 49-2008
	Lofoten (Nordlands-sykehuset HF)	06/08		
II. Intern kontroll knyttet til byggeprosjekter og bygningsmessig vedlikehold i helseforetakene	Helgelandssykehuset HF, felles akuttmtt. Mosjøen	01/08	05/08 April 08	Sak 48-2008
	Nordl.sykehuset HF byggetr. 1, somatikk Bodø	02/08		
	Helgelandssykehuset HF, bygningsmessig vedl.hold Sandnessjøen	03/08		
	UNN HF – bygn.messig vedl.hold psykiatrisk senter Tromsø og omegn	04/08		
III. Fullmaktsstrukturen i foretaksgruppen	Nordlandssykehuset HF	08/08	13/08 Juni 08	Sak 67-2008
	UNN HF	09/08		
	Helgelandssykehuset HF	10/08		
	Helse Finnmark HF	11/08		
	Helse Nord IKT	12/08		
IV. Oppfølging av styrevedtak i foretaksgruppen	Sykehusapotek Nord HF	(2007)	19/08 Sept. 08	Sak 95-2008
	Helgelandssykehuset HF	14/08		
	UNN HF	15/08		
	Helse Nord RHF	16/08		
	Helse Finnmark HF	17/08		
	Nordlandssykehuset HF	18/08		

Det er anbefalt forbedringstiltak overfor de reviderte foretakene i de aller fleste delrapportene som er nevnt ovenfor.

I oppsummeringsrapportene er det også gitt anbefalinger til Helse Nord RHF, med utgangspunkt i RHF-ets påse-ansvar overfor de underliggende foretakene. Tre anbefalinger går igjen:

- RHF-et bør påse at foretakene følger opp anbefalingene de har fått.
- Det bør vurderes om de foreslåtte forbedringstiltak er av en art som tilsier at det bør samarbeides om løsninger for hele foretaksgruppen.
- RHF-et bør bidra til at erfaringer som kan være relevante for andre foretak/enheter enn de som er revidert i det aktuelle prosjektet, kan komme til nytte der også.

Følgende prosjekter som inngår i revisjonsplanen for 2008 (gjeldende til utgangen av første kvartal 2009) er påbegynt i løpet av året:

- Etterlevelse av regelverket om offentlige anskaffelser

Høsten 2008 startet internrevisjonen sammen med Deloitte to delprosjekter om etterlevelse av dette regelverket, i Helse Nord RHF og i Helse Nord IKT. Delrapportene forventes å foreligge i løpet av våren.

To helseforetak skal også inngå i prosjektet, med oppstart i løpet av vinteren/våren. Det er ikke endelig avgjort hvilke foretak det blir.

- Forvaltning av inventar og utstyr i foretaksgruppen

Arbeidet skal gjennomføres som fire delprosjekter, ett ved hvert sykehusforetak. Internrevisjonen er godt i gang med to av disse (Nordlandssykehuset HF og Helgelandssykehuset HF), og tar sikte på at hele revisjonsprosjektet skal fullføres i løpet av våren 2009.

- Intern kontroll knyttet til bygningsmessig vedlikehold ved Helse Finnmark HF

Prosjekt nr II i oversikten ovenfor ble i revisjonsplanen for 2008 utvidet med ytterligere ett delprosjekt: Intern kontroll knyttet til bygningsmessig vedlikehold ved Helse Finnmark HF, klinikk Hammerfest. Arbeidet er påbegynt og rapport forventes å foreligge i løpet av våren 2009.

I revisjonsplanen for 2008 inngikk også et prosjekt om oppfølging av inntekter/refusjoner i foretaksgruppen. Prosjektet er ikke påbegynt, og vil bli revurdert ved utarbeidelse av revisjonsplan for 2009.

b) Rådgivning:

Internrevisjonen skal gi råd innenfor sitt kompetanseområde. Rådgivningen skjer i form av anbefalinger i revisjonsrapporter, ved å besvare fagspørsmål, holde innlegg i møter og konferanser og delta i prosjekter/arbeidsgrupper, eller ved å gjennomføre konkrete veilednings- og rådgivningsoppdrag.

I 2008 er det ytt en omfattende rådgivning i form av anbefalinger i rapporter (se pkt 3 a ovenfor), og internrevisjonen har bistått foretakene ved besvaring av spørsmål o.l.

I den styrevedtatte revisjonsplanen for 2008 inngår ett rådgivningsprosjekt, det gjelder bistand med utvikling av opplegg for risikostyring i Helse Nord RHF. Dette arbeidet er fortsatt på planstadiet i det regionale helseforetaket, og internrevisjonen har så langt hovedsakelig fungert som en samtalepartner for administrasjonen. Administrerende direktør avgjør selv hvem som skal bidra i det videre arbeidet, og internrevisjonen vil yte den bistand som er ønsket, innenfor gjeldende rammer for internrevisjonens arbeid. Se for øvrig pkt 4, siste strekpunkt i *revisjonskomiteens* årsrapport for 2008.

c) **Sekretariat for revisjonskomiteén:**

Leder av internrevisjonen er sekretær for revisjonskomiteen i Helse Nord RHF. Komiteen avviklet ni møter og behandlet 29 saker i 2008. Leder av internrevisjonen deltok i alle møtene, og internrevisor/medarbeider deltok i fire av dem.

Sekretærfunksjonen går bl.a. ut på å sette opp saksliste i samarbeid med komiteens leder, forberede komiteens saker og presentere dem i møtene, skrive protokoll, sørge for arkivering og håndtere alle praktiske sider rundt møteavviklingen.

4) **Samarbeid og kontakter**

Leder av internrevisjonen møter i utvidet ledergruppe i Helse Nord RHF en gang i måneden, for gjensidig utveksling av informasjon med administrasjonen. Leder av internrevisjonen er også til stede i de fleste styremøtene i Helse Nord RHF.

Kontakt og samarbeid med relevante fagmiljøer er viktig, og foregår bl.a. slik:

b) RHF-internrevisorforum

Det er etablert et eget forum hvor ledere og medarbeidere i internrevisjonen i de fire regionale helseforetakene møtes for å utveksle erfaringer og drøfte faglige og praktiske spørsmål. Det ble avviklet fem møter i 2008. Leder av internrevisjonen deltok i alle møtene, internrevisor/medarbeider deltok i fire av dem.

c) Nettverk for ansatte internrevisjonsledere

Våren 2008 ble det etablert et nettverk for ansatte internrevisjonsledere, i regi av Norges Interne Revisorers Forening (NIRF). Nettverket er en møteplass hvor internrevisjonsledere utveksler erfaringer og synspunkter omkring strategiske, faglige og administrative temaer. Leder av internrevisjonen i Helse Nord RHF har deltatt i to møter i 2008.

d) Revisorforeninger:

Begge de ansatte i internrevisjonen er medlem av Norges Interne Revisorers Forening (NIRF). Leder er også medlem av Den norske Revisorforening (DnR). Dette gir tilgang til relevant faginformatjon, kurser, tidsskrifter og annen faglitteratur mm.

e) Annet:

Internrevisjonen legger vekt på å ha god kontakt med Helse Nord's eksterne revisor, Riksrevisjonen og ulike tilsynsmyndigheter. Slike kontakter er bl.a. viktig for å oppnå en best mulig ressursutnyttelse, bli oppmerksom på risikoområder og unngå overlappende

revisjons-/kontrollarbeid.

I april 2008 ble det avholdt et møte mellom Riksrevisjonen og lederne av internrevisjonen i de fire RHF-ene. Her presenterte man bl.a. planlagte og gjennomførte revisjonsprosjekter for hverandre.

I desember deltok senior manager Tove Kronstad Sundstrøm fra foretaksgruppens eksterne revisor Ernst & Young AS på møte i revisjonskomiteen. Hun orienterte om revisjonsarbeidet og aktuelle tema i tilknytning til dette.

5) Faglig oppdatering og utvikling

Det følger av Instruks for internrevisjonen i Helse Nord RHF at internrevisjonen skal ha høy revisjonsfaglig kompetanse og at lederen skal være oppdatert på beste praksis og ny utvikling på det revisjonsfaglige område.

Internrevisor/medarbeider har i løpet av 2008 deltatt på to kurs om hhv. internrevisjon og offentlige anskaffelser, mens leder av internrevisjonen har deltatt på ett kurs om risikostyring. Leder av internrevisjonen har også deltatt på to større fagkonferanser – NIRFs Internrevisjonskonferanse og ”Nasjonal Fagkonferanse i offentlig revisjon”, et fellesarrangement i regi av NIRF, Norges Kommunerevisorforbund og Riksrevisjonen.

Leder av internrevisjonen gjennomfører for tiden Master of management-programmet ”Intern revisjon, risikostyring og eierstyring” ved Handelshøyskolen BI. Studiet startet i september 2008 og avsluttes i juni 2009. Eksamen fra studiet gir grunnlag for å oppnå godkjenning som ”Diplomert internrevisor”.

6) Budsjett, ressursbruk

Ved inngangen til 2008 uttrykte internrevisjonen og kontrollkomiteen bekymring over tildelt budsjett, som innebar betydelig reduserte ressurser i forhold til foregående år. Det ble særlig pekt på reduserte muligheter for reising og kjøp av konsulentbistand. Internrevisjonen har lagt stor vekt på å tilpasse aktiviteten i 2008 innenfor de gitte rammer, så langt vi har funnet det forsvarlig. Endelig årsregnskap foreligger i skrivende stund ikke, men reisekostnader og kjøp av konsulenttenester vil komme ut med et mindre overforbruk i 2008.

Situasjonen ved inngangen til 2009 er en annen. Internrevisjonens budsjett for 2009 gir nødvendig rom for bl.a. reising og kjøp av ekstern bistand, og legger til rette for at revisjonsarbeidet kan planlegges og gjennomføres hensiktsmessig og effektivt.

7) Avslutning

Kort om de viktigste forholdene knyttet til internrevisjonens arbeid i 2008:

a) Personalressurser

2008 ble internrevisjonens første normale driftsår, med to ansatte som arbeidet i henhold til vedtatt revisjonsplan hele året. Dette i motsetning til 2006 som var et oppstartår, og 2007 da internrevisjonen det meste av året besto av bare én person (lederen).

Internrevisjonen har benyttet bistand fra eksterne konsulenter i to av årets prosjekter. Erfaringene er positive, og slik bistand er nødvendig både for å øke kapasiteten (antall

timeverk) og for å få tilgang på ekspertise/spisskompetanse som internrevisjonen ikke besitter selv.

b) Organisering av internrevisjonen i forhold til styre, revisjonskomité og administrasjon

Som nevnt i pkt 1 a foran, så er internrevisjonen administrativt underlagt administrerende direktør i Helse Nord RHF, men faglig uavhengig av administrerende direktør og alle som kan revideres av internrevisjonen.

Grensen mellom det administrative og det faglige kan være flytende, så i enkeltsaker er det ikke alltid opplagt om internrevisjonen er underlagt administrerende direktør eller ikke. I Helse Nord RHF er det delvis tatt stilling til slike spørsmål etter hvert som de har kommet opp, uten at spørsmålene nødvendigvis er sett i sammenheng. Det samme er tilfelle med andre avklaringer rundt organiseringen av internrevisjonen og revisjonskomiteen. Dette har i noen tilfeller resultert i beslutninger og praksis som ikke har vært optimal, ikke minst sett opp mot kravet om internrevisjonens uavhengige stilling. Administrerende direktør fremmet derfor høsten 2008, i samråd med revisjonskomiteen, en sak til styret om organiseringen av internrevisjonen i forhold til styre, revisjonskomité og administrasjon (sak 96-2008). Her ble ulike sider ved ordningen gjennomgått systematisk, og det ble foreslått flere tiltak for å sikre internrevisjonens uavhengighet og en riktig balanse mellom faglig og administrativt ansvar for internrevisjonens arbeid. Forslaget ble vedtatt av styret.

Gjennom dette vedtaket er det ryddet opp i tidligere uklarheter og problemer rundt organiseringen av internrevisjonen i Helse Nord RHF. Det gjelder bl.a. behandlingen av internrevisjonens budsjett, budsjettansvar og anvisningsmyndighet, opprettelse av stillinger og tilsetting av medarbeidere, samt lønnsfastsettelse/lønnsoppgjør.

c) Forholdet til de reviderte:

Internrevisjonen blir godt mottatt i hele foretaksgruppen, og vi har inntrykk av at det oppfattes som positivt at det er etablert en internrevisjon som overvåker internkontrollen i regionen.

Det har i år, som tidligere år, forekommet at sene tilbakemeldinger og problemer med å finne tid til møter har forsinket fremdriften og vanskeliggjort planleggingen av internrevisjonens arbeid. Det kan likevel slås fast at foretakene og de berørte medarbeiderne i de aller fleste tilfeller gjør sitt beste for å legge til rette for en effektiv gjennomføring av revisjonsprosjektene.

Bodø, 13. januar 2009

Tor Solbjørg
Leder av internrevisjonen